

УДК 330.1

DOI: 10.32782/2312-7872.1.2025.16

Воробей Руслан Євгенійович*докторант кафедри економіки, фінансів та обліку,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID ID: 0009-0001-5939-7677*

ТЕОРЕТИЧНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ ДЕФІНІЦІЇ «АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ»

Анотація. У статті досліджено теоретичні аспекти розвитку дефініції «акціонерний капітал» як економічної категорії. Акцент зроблено на його еволюції, ключових підходах до визначення та ролі в сучасній економічній системі. Визначено, що капітал є одним із основних факторів виробництва, забезпечуючи економічне зростання та конкурентоспроможність національної економіки. Особливу увагу приділено трансформації поняття капіталу в історичний ретроспективі – від класичної політекономії до сучасних фінансово-економічних підходів.

Проаналізовано основні наукові підходи до трактування сутності акціонерного капіталу. Виявлено, що він має подвійний характер, одночасно існуючи у формі реального капіталу, представленого матеріальними активами підприємства, та фіктивного капіталу, який відображається у вартості акцій на фінансовому ринку. Розглянуто внесок західних та вітчизняних економістів у формування концептуальних основ акціонерного капіталу. Зазначено, що його особливістю є мобілізація фінансових ресурсів шляхом емісії акцій, що сприяє ефективному управлінню капіталом, розподілу ризиків та розширенню виробничого потенціалу компанії.

Розкрито роль акціонерного капіталу у функціонуванні економічних систем та його вплив на фінансову стабільність підприємств. Окреслено основні організаційно-правові форми його функціонування, серед яких акціонерні товариства займають провідне місце. Встановлено, що акціонерний капітал є динамічною категорією, яка постійно змінює свою форму та залучається до різних сфер економічної діяльності, таких як промисловість, торгівля, страхування та фінанси.

Зроблено висновок, що акціонерний капітал відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості компаній, сприяючи їх довгостроковому розвитку. Зазначено, що для подальшого вдосконалення дефініції акціонерного капіталу необхідне поєднання теоретичних напрацювань економістів та практичного досвіду функціонування акціонерних товариств у різних економічних системах. Подальші дослідження в цій сфері сприятимуть кращому розумінню механізмів функціонування акціонерного капіталу та його адаптації до сучасних викликів економічного розвитку.

Ключові слова: капітал, акціонерний капітал, акціонерне товариство, фінансові ресурси, емісія, управління.

Постановка проблеми. Капітал є одним із ключових факторів виробництва, що відіграє визначальну роль у забезпеченні економічного розвитку. Його акумулювання виступає важливою передумовою для реалізації процесів розширеного відтворення, підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та, зрештою, створення умов для покращення добробуту населення [2]. Водночас економічна система перебуває під постійним впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, що безпосередньо позначається на процесах нагромадження капіталу, визначаючи темпи його зростання та впливаючи на стійкість фінансово-економічної моделі держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведені дослідження, присвячені вивченню процесів нагромадження капіталу, містять вагомий науковий напрацювання. Зокрема, В. Геєць досліджував особливості нагромадження промислового капіталу [15], тоді як Я. Жаліло аналізував ці процеси у контексті забезпечення національної економічної безпеки [9]. Серед зарубіжних учених значний внесок у розвиток проблематики капіталу, та, зокрема, акціонерного капіталу, зробили Дж. Б. Кларк [17], Х. Мінські [19], І. Фішер [18] та інші, які досліджували вплив кризових явищ на механізми акумулювання капіталу.

Попри суттєві наукові досягнення як вітчизняних, так і зарубіжних економістів та фінансистів у цій сфері, окремі аспекти проблеми акумулювання капіталу залишаються недостатньо розкритими, викликають дискусії та потребують подальших досліджень і наукового осмислення.

Метою статті є аналіз та узагальнення сучасних концептуальних підходів до визначення сутності акціонерного капіталу, що дозволить уточнити та вдосконалити його наукове трактування. Це, у свою чергу, сприятиме глибшому розумінню специфіки функціонування акціонерного капіталу

підприємств та його ролі в економічній системі, а також забезпечить його коректне використання у науковому дискурсі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Капітал (від лат. *capitalis* – основний, головний) є однією з фундаментальних економічних категорій, сутність якої досліджується науковою думкою протягом багатьох століть [8]. Представники різних економічних шкіл і наукових напрямів намагалися визначити його природу та значення в господарській діяльності.

Перші наукові підходи до аналізу капіталу були започатковані ще в античності. Так, Аристотель увів у науковий обіг поняття хремастика, що трактувалося як мистецтво примноження достатку або діяльність, яка спрямована на накопичення матеріальних ресурсів. Класики політичної економії А. Сміт і Д. Рікардо розглядали капітал крізь призму нагромадженої праці та запасів ресурсів (машин, інструментів, сировини, одягу, продуктів харчування, грошових коштів тощо). А. Сміт вважав капіталом виключно ту частину ресурсів, яка використовується для подальшого виробництва та отримання прибутку. Відповідно якщо порівнювати з Аристотелем, то ми бачимо, що їхній підхід до визначення сутності капіталу був дещо обмеженим.

Згодом у німецькій і французькій мовах термін "капітал" почав застосовуватися для позначення основного майна чи сукупності матеріальних активів, що використовуються у господарській діяльності.

Сучасні європейські науковці в загальному розумінні підтримують визначення капіталу, однак у порівнянні з класиками політичної економії їх підхід суттєво розширює спектр ресурсів, що належать до цієї категорії.

По-перше, західні економісти значно розширили перелік запасів, видів нагромадженої праці та матеріальних благ, що формують капітал. До них, крім традиційних виробничих ресурсів, відносять також інфраструктурні об'єкти, такі як дороги, мости, комп'ютери, споруди тощо.

По-друге, визначення капіталу в сучасній економічній науці не обмежується лише речовими факторами виробництва, а охоплює також людський потенціал. Якщо традиційно до капіталу відносили лише матеріальні ресурси, які отримали назву «фізичний капітал», то згодом науковці виокремили також «людський капітал» – знання, навички, професійну кваліфікацію, рівень освіти та здоров'я, які впливають на продуктивність праці. Інвестиції в людський капітал включають витрати на освіту, отримання інформації, розвиток компетенцій та підтримання здоров'я. Деякі дослідники навіть вважають складовою людського капіталу також і чесність і дотримання етичних норм у ділових відносинах.

По-третє, частина західних економістів розглядає капітал передусім як фінансовий ресурс, тобто отожднює його з грошовими коштами та іншими ліквідними активами.

По-четверте, деякі науковці трактують капітал як фактор виробництва, що безпосередньо пов'язаний із часом, розглядаючи його як ресурс, здатний генерувати дохід у довгостроковій перспективі.

Так, американський економіст І. Фішер визначав капітал як запас багатства на певний момент часу, який має здатність приносити постійний дохід у вигляді «потоків послуг» [17]. Англійський дослідник Дж. Хікс розглядав капітал як сукупність товарів виробничого призначення, в той час як П. Хейне трактував його як виробничі засоби або блага, що можуть бути використані для створення майбутніх економічних цінностей.

Різноманіття визначень поняття «капітал», що пропонуються економістами, зумовлене прагненням охопити всі його характеристики в одному універсальному тлумаченні. Капітал традиційно розглядається як засоби, знаряддя та матеріали виробництва, що є результатом попередньої праці та використовуються для створення нових економічних цінностей (Д. Рікардо, К. Маркс).

А. Сміт диференціював капітал на народний (тобто засоби виробництва) та приватний, який становить частину майна індивіда, який приносить дохід. Крім того, класичні економісти виокремлювали основний капітал, який залишається у складі підприємства протягом тривалого періоду, та оборотний капітал, який витрачається в процесі виробництва [8].

У науковій літературі існує безліч підходів до трактування сутності капіталу, серед яких можна виділити найбільш поширені концепції:

Матеріально-речова концепція, характерна для класичної політичної економії, зокрема для А. Сміта, який визначав капітал як частину виробничих запасів, що використовуються для отримання прибутку. Відповідно до цього підходу, капітал – це нагромаджені виробничі ресурси, призначені для господарської діяльності з метою створення додаткової вартості [8].

Грошова концепція, згідно з якою капіталом є фінансові ресурси, включаючи гроші, цінні папери та інші ліквідні активи, що використовуються для отримання доходу.

Функціональна концепція, яка визначає капітал як будь-яке благо чи актив, що забезпечує його власнику дохід упродовж тривалого періоду. Як зазначав А. Маршалл, поняття капіталу історично

пов'язане з очікуванням прибутку, адже в економічній практиці його часто розглядають як частину майна, яка приносить дохід власнику.

Таким чином, різні економічні школи підходять до визначення капіталу з різних позицій, враховуючи його матеріальну, фінансову та функціональну природу.

Окрім того, одним із беззаперечних аспектів сучасної підприємницької діяльності є визнання капіталу як ключового елемента, що визначає успіх будь-якого бізнесу та його здатність до довгострокового економічного зростання.

Важливо провести чітке розмежування між поняттями «капітал» і «фінансові ресурси» в контексті управління фінансами акціонерних товариств. Капітал представляє собою активи акціонерного товариства, які не обтяжені зобов'язаннями, і слугує стратегічним резервом, що забезпечує умови для його подальшого розвитку. Фінансові ресурси, в свою чергу, складаються з грошових коштів, призначених для цільового використання, які мають потенціал для мобілізації або іммобілізації. Проте в рамках управління фінансами акціонерних товариств ці два терміни часто ототожнюються з метою вирішення конкретних завдань, пов'язаних з оптимізацією структури капіталу [4, 5].

Важливий етап у розумінні капіталу як економічної категорії був здійснений представником класичної політекономії А. Смітом. Він стверджував, що заощадження, або ж дохід, який не споживається первинним власником, не є втратами для економічного обороту. Навпаки, це єдина частина доходу, що сприяє накопиченню та збільшенню багатства. Для А. Сміта капітал визначається як «запас різноманітних продуктів, достатній для забезпечення його (людини) існування та надання необхідних матеріалів і знарядь праці протягом усього періоду виробництва та реалізації продуктів його діяльності... Для активізації промислової діяльності необхідні три складові: сировина для обробки, інструменти та знаряддя виробництва, які використовуються в процесі праці, а також заробітна плата або винагорода, заради якої виконується робота» [14]. «Яку б частину своїх запасів людина не затрачувала як капітал, вона завжди чекає, що вона буде відшкодована йому з прибутком. Тому вона затрачує її виключно на утримання продуктивних робочих сил; виконавши свою функцію капіталу для нього, вона утворює прибуток цих останніх» [7]. Капітал є фактором виробництва, що відповідає за те, що «поточна праця повинна отримувати за рахунок минулої праці та продукту минулої праці... праця була первісною ціною, первинними грошима, якими розраховувалися за всі товари» [9]. Отже, в рамках класичної політекономії капітал має три ключові характеристики:

- капітал є обов'язково продуктом минулої праці, на відміну від природних факторів виробництва, таких як праця і земля (природа);
- капітал виступає як виробничий або товарний запас, на відміну від запасів, призначених для безпосереднього споживання;
- капітал слугує джерелом доходу, на відміну від накопичень предметів розкоші.

Давід Рікардо, як видатний представник класичної політичної економії, зробив значний внесок у дослідження змісту та сутності капіталу, розширивши його аналіз до сфери промислового виробництва. Він визначав капітал як ту частину національного багатства, що використовується у виробничому процесі й охоплює харчові продукти, одяг, інструменти, сировину, обладнання та інші ресурси, необхідні для забезпечення ефективної трудової діяльності. При цьому він наголошував, що капітал може збільшуватися як у кількісному, так і у вартісному вимірі [9]. Представники класичної політичної економії загалом трактували капітал як накопичені ресурси, що слугують засобами виробництва і спрямовані на подальше виготовлення товарів. Саме в цей період відбувається формування більш чітких характеристик капіталу, що сприяє його виокремленню як самостійної економічної категорії.

У марксистській економічній теорії ключове місце займає аналіз природи капіталу. В основу концепції К. Маркса покладено твердження про те, що матеріальне виробництво є фундаментом існування та розвитку суспільства, а соціально-економічні трансформації зумовлюються змінами у виробничій сфері та прогресом продуктивних сил. Взаємозв'язок виробничих сил і виробничих відносин формує матеріальний базис суспільства, який, за Марксом, визначає його ідеологічні, правові та політичні структури. Саме тому в працях К. Маркса значна увага приділяється дослідженню капіталу як однієї з фундаментальних економічних категорій.

На відміну від своїх попередників, К. Маркс розглядав капітал передусім як соціальну категорію, що слугує поясненням усієї системи економічних відносин у межах капіталістичного способу виробництва. Аналізуючи історичні передумови формування капіталу, він наголошував на тому, що його виникнення безпосередньо пов'язане з товарною циркуляцією, яка є його початковим етапом [12].

О.О. Суярова [15] виділяє три основні підходи до трактування поняття «капітал». По-перше, його розглядають як частину національного багатства, що охоплює засоби виробництва. По-друге, капі-

тал визначають як суспільні відносини, у межах яких вартість генерує додаткову вартість. По-третє, це узагальнене вираження всіх виробничих факторів [15].

Карл Маркс [12] трактував капітал як частину суспільного багатства, що використовується підприємцями для отримання прибутку. При цьому прибуток він розглядав як приріст капіталу, який постійно відтворюється в економічному процесі: гроші, завершуючи цикл обігу, знову запускають його. За Марксом, капітал поділяється на початковий капітал і бариш (приріст капіталу), причому на практиці останній одразу ж реінвестується та знову включається в господарський обіг. Він наголошував, що рух капіталу є безперервним і не має меж.

Водночас у працях більшості американських економістів поняття «капітал» використовується у вузькому значенні, зосереджуючись передусім на його фінансовому аспекті.

К. Макконнелл і С. Брю [10] визначають капітал, або інвестиційні ресурси, як сукупність засобів виробництва, що включають різні види інструментів, машин, обладнання, транспортні засоби та інфраструктурні елементи, необхідні для створення товарів і послуг, а також їхньої доставки кінцевому споживачеві.

В. Лексис, у свою чергу, розглядає капітал як грошові кошти, що використовуються для отримання прибутку. З точки зору народного господарства, або об'єктивного капіталу, це сукупність матеріальних благ, залучених у виробничий процес. Водночас приватногосподарський капітал пов'язаний із правом власності на такі активи, що забезпечує їх використання окремими суб'єктами економічної діяльності [4].

У бухгалтерському словнику під редакцією проф. Бутинця капітал трактується як вартість, що сприяє створенню доданої вартості, загальна величина активів підприємства за вирахуванням його зобов'язань (чиста вартість), а також як сукупність ресурсів, що використовуються у господарській діяльності, включаючи початковий капітал, необхідний для започаткування підприємницької діяльності [1].

Акціонерний капітал є специфічною формою капіталу, яка набула широкого поширення в економічних системах. Його ключова особливість полягає в механізмі утворення, що передбачає об'єднання численних індивідуальних капіталів у єдиний, значний за розмірами фінансовий ресурс. Таким чином, відмінність акціонерного капіталу від інших його форм полягає саме у способі його формування. Якщо інші типи капіталу характеризують певний етап кругообігу або сферу його функціонування (наприклад, у промисловому секторі), то акціонерний капітал визначається передусім процесом його організації та акумулювання [10].

Оскільки акціонерна форма власності в Україні сформувалася відносно нещодавно, вітчизняна економічна наука та законодавство досі не виробили єдиного підходу до визначення поняття «акціонерний капітал». Для обґрунтування власного бачення цієї економічної категорії було проведено аналіз різних наукових підходів до її трактування, враховано специфіку організаційно-економічної діяльності акціонерних товариств у порівнянні з іншими видами підприємств, а також досліджено правові аспекти використання поняття «акціонерний капітал» у законодавстві України. Крім того, здійснено порівняння концептуальних підходів зарубіжних науковців до цього терміна з метою виявлення тих, які можна найбільш ефективно адаптувати до умов функціонування акціонерних підприємств в Україні.

Чинне законодавство України не містить чіткого визначення терміна «акціонерний капітал», що спричиняє розбіжності у його трактуванні. Аналіз наукових досліджень, економічно-фінансових словників та різних підходів до цього поняття дозволяє дійти висновку, що одним із найбільш обґрунтованих є визначення, запропоноване доктором економічних наук, професором С.В. Мочерним. Він розглядає акціонерний капітал як сукупність ресурсів акціонерного товариства, що формується шляхом об'єднання багатьох індивідуальних капіталів, капіталізації частини прибутку, а також залучення фінансових ресурсів інвесторів через продаж акцій і облігацій. Цей процес, на його думку, ґрунтується на привласненні додаткової вартості, створеної працею найманих працівників [13].

Подібний підхід демонструє і доктор філософії Массачусетського університету С. Фішер, який визначає акціонерний капітал як сукупність статутного капіталу, отриманого внаслідок емісії акцій, та нерозподіленого прибутку компанії [16].

Акціонерний капітал є більш розвинутою формою капіталу порівняно з індивідуальним, оскільки дозволяє концентрувати значні суспільні ресурси та робочу силу в межах єдиного економічного утворення [3]. Саме поява акціонерного капіталу стала важливим стимулом для подальшого розвитку продуктивних сил. Його функціонування здійснюється через акціонерні товариства, які на сьогодні є однією з найпоширеніших організаційно-правових форм ведення підприємницької діяльності. Популярність цієї форми пояснюється тим, що вона, з одного боку, сприяє централізації

капіталу за рахунок залучення коштів дрібних інвесторів та їх подальшого ефективного розподілу, а з іншого – мінімізує ризики банкрутства для власників великого капіталу, обмежуючи їхню відповідальність сумою, вкладеною в акції [7].

В умовах поширення акціонерного капіталу акції стають основною формою вираження багатства. Вони є фінансовими інструментами, що забезпечують існування акціонерного капіталу одночасно у двох формах: як реальний капітал, втілений у виробничих активах і факторах виробництва, які створюють матеріальне багатство, та як фіктивний капітал, представлений у вигляді цінних паперів, що обертаються на фінансових ринках.

Акція виступає формою вираження реального капіталу, оскільки її ринкова вартість залежить від рівня прибутку акціонерного товариства. Проте цей взаємозв'язок є непрямим, оскільки між рухом власне капіталу та обігом акцій існує посередницький елемент — позичковий капітал [10].

За умови, що будь-яке право на отримання майбутнього доходу може бути реалізоване шляхом продажу, його оцінка як капіталу залежить від рівня позичкового відсотка. Водночас створений таким чином капітал не є результатом фактичного приросту вартості, а виступає фінансовою конструкцією. Однак завдяки механізму продажу акцій ця форма капіталу може трансформуватися у реальні грошові ресурси.

Але, варто зауважити, що рух акцій як фінансових інструментів, які забезпечують право на дохід, можна розглядати як аналог руху капіталу. Важливо зазначити, що вартість акцій визначається передусім очікуваними доходами, які вони здатні генерувати, що безпосередньо впливає на їхню ринкову ціну [6].

Фіктивний та реальний акціонерний капітал тісно взаємопов'язані, оскільки капітал, інвестований у бізнес через акціонерне товариство, трансформується у грошовий капітал. Важливо відзначити, що основний інтерес акціонерів полягає не у виробничому процесі як такому, а у перспективі отримання доходу від вкладених коштів. Водночас акціонерний капітал, за певних умов, набуває ознак фіктивного, оскільки стає додатковим фінансовим ресурсом для підприємства без безпосередньої прив'язки до виробничої діяльності [3]. Він набуває реального характеру лише тоді, коли залучені через продаж акцій кошти спрямовуються на придбання факторів виробництва та організацію самого процесу виробництва.

Як і будь-яка інша форма капіталу, акціонерний капітал перебуває у постійному русі. Він не є статичним ресурсом, а динамічно змінює свою форму, забезпечуючи зростання вартості. У процесі обігу він залучається до різних секторів економіки, таких як промисловість, торгівля, сфера послуг, страхування та фінансовий сектор [10]. Практично не існує галузей, де акціонерний капітал не функціонував би у вигляді акціонерних товариств або корпоративних структур.

Висновки. Акціонерний капітал являє собою сукупність фінансових ресурсів, залучених акціонерним товариством через емісію та розміщення акцій. Він відіграє ключову роль у забезпеченні виробничого потенціалу підприємства, фінансуванні його інвестиційної діяльності та розширеному відтворенні. Дана економічна категорія має подвійний характер, одночасно існуючи у формі реального капіталу, представленого виробничими активами та матеріальними ресурсами, і фіктивного капіталу, що відображається у вартості акцій, які обертаються на фондовому ринку.

Відмінною рисою акціонерного капіталу порівняно з індивідуальним є його формування за рахунок внесків великої кількості інвесторів. Це сприяє зниженню фінансових ризиків, розподілу відповідальності та забезпеченню ефективного управління фінансовими потоками через механізми корпоративного управління. Основною організаційно-правовою формою функціонування акціонерного капіталу є акціонерне товариство, яке дає можливість залучати додаткові фінансові ресурси шляхом випуску нових акцій. Це, у свою чергу, забезпечує стабільність підприємства та сприяє його довгостроковому розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський словник. Ред.-упоряд. проф. Бутинця Ф.Ф. Житомир : ПП «Рута», 2001. 224 с.
2. Давиденко Н. М. Економічна природа корпоративного управління. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць*. 2009. Вип. 4 (95). С. 20–22.
3. Давиденко Н. М. Концептуальні підходи до капіталізації підприємств. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 1. С. 62–67.
4. Давиденко Н. М. Корпоративне управління в акціонерних товариствах: монографія. Київ : Тов «Пан Тот». 2011. 356 с.
5. Давиденко Н. М. Фінансові аспекти корпоративного управління. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: Науковий збірник Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника*. 2008. Вип. IV. Т.1. С. 142–146.
6. Давиденко Н. М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015. №1. С. 10–13.

7. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1. Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : Видавничий центр «Академія». 2000. 864 с.
8. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. Київ : НІСД, 2009. 336 с.
9. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст. : навч. посіб. За ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Київ : Знання, 2011. 566 с.
10. Кужелев М. О. Капітал корпорації: методологія визначення сутності. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2013. Вип. 23.11. С. 193–198.
11. Львовчик С. В., Опарін В. М., Федосов В. М. Суперечності фінансової теорії і практики в контексті циклічності економічного розвитку. *Фінанси України*. 2011. № 5. С. 3–13.
12. Маркс К. Критика політичної економії. Т.1 Кн. 1. Процес продукції капіталу: Упоряд. Ф. Енгельс. Харків : Партвидав «Пролетар», 1933. 844 с.
13. Мочерний С. В., Ларіна Я. С. Політекономія: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 390 с.
14. Структурні зміни та економічний розвиток України. В. М. Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артьомова [та ін.]. Київ : НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув., 2011. 696 с.
15. Суярова О. О. Узагальнення існуючого досвіду класифікації капіталу. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2009. № 2. С. 211–219.
16. Clark C., Fisher A. Urban Population Densities. *Journal of the Royal Statistical Society, Series A (General)*. 1951. Vol. 114. № 4.
17. Fisher Irving. The theory of interest, as determined by impatience to spend income and opportunity to invest it. 1930. URL: http://files.libertyfund.org/files/1416/Fisher_0219.pdf (дата звернення 26.02.2025)
18. Hyman P. Minsky. The Financial Instability Hypothesis. *The Jerome Levy Economics Institute of Bard College*. 1992. Working paper № 74. P. 9. URL: <http://www.levyinstitute.org/pubs/wp74.pdf> (дата звернення 21.02.2025)

REFERENCES

1. Buhgalterskyi slovnyk [Accounting dictionary] (2001). Red.-uporiad. prof. Butyntsia F. F. Zhytomyr: PP “Ruta”. 224 s.
2. Davydenko N. M. (2009). Ekonomichna pryroda korporatyvnoho upravlinnia [The economic nature of corporate governance]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini: Zbirnyk naukovykh prats*. Vyp. 4 (95). S. 20–22.
3. Davydenko N. M. (2016). Kontseptualni pidkhody do kapitalizatsii pidpriemstv [Conceptual approaches to enterprise capitalisation]. *Ekonomichni chasopysy Shkivnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. № 1. S. 62–67.
4. Davydenko N. M. (2011). Korporativne upravlinnia v aktsionernykh tovarystvakh: monohrafiia [Corporate governance in joint stock companies: a monograph]. Kyiv: Tov. “Pan Tot”. 356 s.
5. Davydenko N. M. (2008). Finansovi aspekty korporatyvnoho upravlinnia [Financial aspects of corporate governance]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu: Naukovyi zbirnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. Vasylia Stefanyka*. Vyp. IV. T.1. S. 142–146.
6. Davydenko N. M. (2015). Finansovi leverydzh v optymizatsii struktury kapitalu aktsionernykh tovarystv [Financial leverage in optimising the capital structure of joint-stock companies]. *Ahrosvit*. № 1. S. 10–13.
7. Ekonomichna entsyklopediia [Economic encyclopaedia] U tr'okh tomakh. (2000). T.1 / Redkol.: ...S. V. Mochernyi (vidp. red.) ta in. Kyiv: Vydavnychiy tsentr “Akademiia”. 864 s.
8. Zhalilo Ya. A. (2009). Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhavy: monohrafiia [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state: a monograph]. Kyiv: NISD. 336 s.
9. Istorii ekonomiky ta ekonomichnoi dumky: vid rannikhtsyvilizatsii do pochatku XX st.: navch. Posib (2011). [History of economics and economic thought: from early civilisations to the early twentieth century]. Za red. V. V. Kozziuka, L. A. Rodionovoi. Kyiv: Znannia. 566 s.
10. Kuzhelev M. O. (2013). Kapital korporatsii: metodolohiia vyznachennia sutnosti [Corporate capital: methodology for determining the essence]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. Vyp. 23.11. S. 193–198.
11. Lovochkin S. V., Oparin V. M., Fedosov V. M. (2011). Superechnosti finansovoi teorii i praktyky v konteksti tsyklichnosti ekonomichnoho rozvytku [Contradictions of financial theory and practice in the context of cyclical economic development]. *Finansy Ukrainy*. № 5. S. 3–13.
12. Marks K. (1933). Krytyka politychnoi ekonomii [Critique of political economy]. T.1 Kn. 1. Protses produktsii kapitalu: Uporiad. F. Engel's. Kh.: Partvydav “Proletar”. 844 s.
13. Mochernyi S. V., Larina Ya. S. (2006). Politekonomiia: pidruchnyk [Political economy: a textbook]. 3-e vyd., pererob. i dop. Kyiv: Znannia. 390 s.
14. Strukturni zminy ta ekonomichni rozvytok Ukrainy [Structural change and economic development in Ukraine] (2011). V. M. Heiets, L. V. Shynkaruk, T. I. Artiymova [ta in.]. Kyiv: NAN Ukrainy; In-t ekon. ta prohnzuv. 696 s.
15. Suiairova O. O. (2009). Uzahalnennia isnuuiuchoho dosvidu klasyfikatsii kapitalu [Summarising existing capital classification experience]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomika*. № 2. S. 211–219.
16. Clark C., Fisher A. (1951). Urban Population Densities. *Journal of the Royal Statistical Society, Series A (General)*. Vol. 114. № 4.
17. Fisher Irving. (1930). The theory of interest, as determined by impatience to spend income and opportunity to invest it. Available at: http://files.libertyfund.org/files/1416/Fisher_0219.pdf (accessed 26 February 2025)
18. Hyman P. Minsky. (1992). The Financial Instability Hypothesis. *The Jerome Levy Economics Institute of Bard College*. Working paper № 74. P. 9 Available at: <http://www.levyinstitute.org/pubs/wp74.pdf> (accessed 21 February 2025)

Ruslan Vorobei

Private Higher Education Institution "European University"

THEORETICAL IMPERATIVES FOR THE DEVELOPMENT OF THE DEFINITION OF "SHARE CAPITAL"

Abstract. *The article examines the theoretical aspects of the development of the definition of 'equity' as an economic category. Emphasis is placed on its evolution, the main approaches to its definition and its role in the modern economic system. It is established that capital is one of the main factors of production, ensuring economic growth and competitiveness of the national economy. Special attention is paid to the evolution of the concept of capital in historical retrospect – from classical political economy to modern financial and economic approaches.*

The main scientific approaches to interpreting the nature of share capital are analysed. It is found to have a dual nature, existing simultaneously in the form of real capital, represented by the tangible assets of the enterprise, and fictitious capital, reflected in the value of shares on the financial market. The contribution of Western and domestic economists to the formation of the conceptual foundations of equity capital is considered. It is noted that its peculiarity lies in the mobilisation of financial resources through the issue of shares, which contributes to the efficient management of capital, the distribution of risks and the expansion of the productive potential of enterprises.

The role of equity capital in the functioning of economic systems and its impact on the financial stability of firms is highlighted. The main organisational and legal forms of its operation are outlined, among which joint-stock companies occupy a leading position. It is noted that equity capital is a dynamic category that is constantly changing its form and is involved in different areas of economic activity, such as industry, commerce, insurance and finance.

It is concluded that equity capital plays an important role in ensuring the financial stability of enterprises and contributes to their long-term development. It is noted that in order to further improve the definition of equity capital, it is necessary to combine the theoretical developments of economists and the practical experience of joint-stock companies in different economic systems. Further research in this area will contribute to a better understanding of the mechanisms of the functioning of equity capital and its adaptation to the current challenges of economic development.

Keywords: *capital, share capital, joint-stock company, financial resources, issue, management.*